תרנ"ט

(א)

בה

עיין תוס' ב"ק ומדברי רש"י שם
פילמו מעבה לה כו'

דאי שם מתלוקת אם עיין של עבדים נשתברה מאליו, אם הוי כאילו העבדים בטלה
אין לו (כיון ב' אופנים, דהיינו לו בטלה, הרגל ב' מתרץ, מסתמא בטלו מבטיל
לה, מימר אמר איהו נפשה לא אזלה, להוי אבדה מצלה לי.)
ובאמת שם יקשו דמתני' דישראל אינו מבטל עיין של העבדים, אמאי, תיהוי בעיין
שנשתברה מאליו, אמר אביי שנחסה, (הכה אליו בקשיש עד שנתעבה קרקע, אבל
לו תיסרה כלום), ואם בחסה העבדים, הוי ביטול דמצאה אבדה, אבל בחסה ישראל
לא, משום דלא לעיין שנשתברה מאליו, דהתם אמר איהו נפשה כו' אבל הכא
קסבר העבדים לו קבדו עיין בחיסה.

ופרש"י ב' לעולם כי בחסה ישראל נמי בטלה (והוי ביטול מאליו) אלא לצדדה
פילמו מעבה לה והדר מבטיל לה והוי עיין ביד ישראל, ולא עיין ביד ישראל אינה
בטלה לעולם. והיינו דרבנן לעולם דכל ביטול ישראל לאו ביטול (לצדדה וכו').

ובד, אמאי נקטה הגמ' פילמו מעבה לה מן ההפך, (x) ואמאי לא נקט פילמו יקנה
מן הנכרי ~~בכסף~~ דהגבהה והדר מבטיל לה, ואפל רבא לשי' (בב"מ) דקבעו ומתניתין
מסייע לרבי הסברא משיכה מגביהת מהת (ובן פסק רש"י ?), וכיון דישראל קונה
מעלמין במשיכה מהת, דעבדים בכסף, (דישראל במדבר, עבדים בחדבר), ואי הישראל

---

x) כך לומד רש"י, דמעבה לה מן ההפך. ובגמ' כ' פילמו מעבה לה

לקנות העיר בהקדמה. לכן סובר הרמ"ן מקדה מן הפרק, ומביא קשה אחרי לא צריכה דילמא יקנה מן הנכסי בחיות, ואחר יגזלה.

ובלי דאמרי דיקנה מן העכו"ם, דעבד מכירה הקנו את עיר, הוי ביטול, ולה עיר. (x) ואם כן דהיסבול יקבל עיר מן הפרק, דכמו מכירה הקנו מהולה ביטול עיר, כמו כן הוי דהעכו"ם הקנה, הוי ביטול ולה עיר.

ובעיר בלי דהקצירה שהו יקבל מקנה, ויקנה בגלוש אריבא (דעכו"ם קונה בגלוש) (xx) ודגלוש אין העכו"ם מבטלו, דהוי מתגלוש מן הדאתם שבצה, אבל לא מקרוב העיר, דחשב דיבטל עכו"ם ויעלה בצה עיר. כי מרחשת תלן (התרש) ואין יכ"ם תמי.

ועלה כוונת הרמ"ן (דה אולם) ובלי: לצירה דילמא מקדה לה ויקנה לה בהקדמה, דלא דבר הפרק בתרן מקנה נקנה בהקדמה עכ"ל.

אלא, הבאנן במאמר, שו"ר הרמ"ן (עיר מב ה') דאין אפשר לעכו"ם בגיטה לחזון בה דין ממון, כיון דלא עכו"ם יש לה ביטול, ואיכא דין ממון, ובני מכי בה, ומכאן דחמש בנסת דעכו"ם אפשר לישראל לעכו"ם בו, והוי חמש של ישראל ונושר לעולם עכ"ל. ובדעת מבאר הקונה חמש בנסת לוקה ומשם, כי אלא ה' חמש ומצה, לפי הדין דלעיל.

ודס מקרא (פרי תקון) מרני לגמ' דילמא מקדה לה. הענין דמחמת הבאו דישראל חייב בלחמות, ובכ ונהי פסקי דבר הקונה לוו כמדבר מוכר בחמש מרגלא דקנו).

ור' בשיטה אבנא. אלא לפומיה דיש לעכו"ם בגיטה.

---

x) וכן לא לוור דהישראל יקנה בהקדמה עי מכירה (אפי' לרבים) וכן עי הפרק

xx) ולא דלגו יאוש בגבירה לוי, והבה סובר דליכא חיבת הדבה בגבירה לוי, וקונה רק בגלוש העכו"ם. כי בלון ריש בלא דעכו"ם לוי יהבאנן שם הנוסח דקרקע ובלי מקרוב סופר דמתרגמ, דסלי ידאדיה הוי שלו הם בלי יאוש עיי"ש (וכ' עוד ל' הערה)

ושם לבין היו דברים לעולם, דברים מכר הקדוש לישראל הוי בטלה, ודומה
מלך (נג) בעניין מכרה, ומחלוקת שם בגירסא ישראל אי בגירסא, מחלוקת. ורש"י מן
דלאו דינא לגירסא, ולא המחלוקת בין רבי ורבנן, לפי מה שם, פליגי במכרה לעכו"ם
לרבי בטלה, כיון דמכרה, הוי בטלה. ורבנן סבר לא בטלה. אבל במכרה לישראל, לכו"ע,
הוי בטלה. כי בגירסה בין שם בש"ר רש"י. (א) והרמב"ם והרמב"ן ומיימוניס
סבר דמחלוקת בגירסא הוא. אבל מכרה לישראל שאינו בגירסא, לא בטלה.
מיישב וכתב להרמב"ן. מכל הכא עיקר בדברי רש"י, ולא הא דלעיל.

וי בשם יו"ד (סי' קל"ו) רשע שם שם ובאורי הקדמון שם
מיישב בטלה.

הערה לדעת ר' ומן לשון הבה, מאי מן התוס' (בא"מ כד) אבי סרטיא ובמקום שרבים
מצוים שם, הרי שלו מפני שהגויים מתיאשין. ומן התוס' לנים הבד באמר דמיירי
בהיכא עכו"ם, לאי בעי לאיסר מעשים יאוש, תנוכל דמעכו"ם נפל. ~~לשל~~ רבי דהתוס
סבר דבדבר עכו"ם הוי שלו, ולא יאוש. אבל לר' בבא מאי מן התוס, דבעי יאוש
העכו"ם, דיהא שלו. לר' בהקדמת ס' חק המלוקט לאמ"ס פסחים, בשם הקריטי אלישיב
שליטא, בעיין לה.

(א) והוי דומה דינו דאתיאוש הקדמון מן הדמים של הגבידה, מיהו אינו מבטלו, דאם לוי
ימצינו, יפלה לה. ואם ישראל ימצינו, ימכרנו לעכו"ם, ויפלה לה, הגם שאינו, דגבידה הוי מעלמו,
ולא מבטלו ובדלעיל, אבל אם מכרה לישראל, לכו"ע, ואם מכרה לעכו"ם, מחלוקת רבי ורבנן, דעשה
מעשה מכירה, דבטלו, אם מכר לישראל, ולכו"ע. ולרבי, אם אם ימכרנה לגוי, הוי בטלה. לדין שם)